

ШЫН

Ниитилел-политиктиг солун

Солун 1925 чылдың август 31-де үнүп эгелээн

№ 29 (16091) ◆ 1999 чылдың апрель 17, суббота ◆ Ат салган шагы ◆ Садар өртөз 1 рубль 50 коп. 21.30

Республика Чергелиг Чөвүүлел Хурал

МАЛ ООРУ — ХҮННҮҢ АЙТЫРЫЫНДА

Апрель 9-та ТР-ниң Чазаның хуралдоор залында Тыва Республиканың Иштики херектер яамызынын, суд, прокуратура ажылдакчыларынын, кожуун, суму (тус чер бот-башкарылгаларынын) толээлериниң киржилгезин биле хой кижик киркичилик республика чергелиг чөвүүлел хурал болуп эрткин.

Анаа ТР-ниң Президентиниң Ш. Д. Ооржак киржип, сөспүл, чөвүлел чугаалаан. «Тыва Республикага мал оору-биле демиселди күштелдирериниң талазы-биле хемчеглер дугайында» илеткелиди ТР-ниң Иштики херектер сайыды С. С-Б. Монгуш кылган.

«Республикага мал оорлар чорук-биле демиселди күштелдирер талазы-биле немелде хемчеглер дугайында» ТР-ниң Президентиниң 1996 чылдың июль 20-де үндүрген № 486 Чарлынын шийтириниң канчаар күөөдүн турарынын талазы-биле азыдарынын канык байданын таныштырары-биле сайыт С. Монгуш-ун илеткелиниң долчулаанын кылдып, ону номчукчуларга бараалгатты.

Тываның экономиказынын хөгжүп, бажыг болурунун бир аргазы—мал ажыла. Бо берге үедө барып-барып тыва кижик болуун амандаралын мал-магадан хоора болуурун болуурун. Тос чүзүн маалы азыра, оон-биле тодуг-догаа амыдара. ТР-ниң Чазаның доктаал, шийтирилериниң кол-ла үткэзи — өг-бүле бүрүзү болуп болу хандыртынары, үс-шагынын негедезиде-да олдуур.

Моон мурунда чылдарда үстүндө адаттыг доктаалда амыдарала херек кырында боттардырары чедип айыр сорулга-биле суму, кожуун, республика чергелиг тускай комиссияны баштаан турган. Оон кожугуунери мал оорунга удур демиселди улам күштелдирери-биле улзучу дружи-

оскени ол. 1383 баш мал-маган чиккен. Каа-Хем, Би-Хем, Улуг-Хем, Эрзин болгаш Сут-Хөл кожууннарда үстүндө адаттыг байдол кончуг нарын.

Россия-моол кызыгаарынын тыва салбырынын девискээринде турар кожууннарда 2 муң хире баш малды оорлаш, бистин кожалары-выс моолдар боттарынын чуртунче кирип бергеш, эгит-пээн. Бо хире берге байдал тургажок, оорларга удур шийтирилди ходелериниң хемчеглери» чер-черлерде чедир албайн турар. Тус чер чыгаргаларында нитиниң хемчеглери, кызыгаары хууда маалык учуртары чорутуу-нарын.

Эрге-хоойлу болгаш үндүргү органыры оор эгитки. Эрт продуктуларынын салды-сайгарынын рыногун кончуг багай хынап турар. Республика-нын Иштики херектер яамызы кожууннар аразында харылаалыг кем-херектер үүлгедир болуктер-биле демисел илердер талазы-биле четлес ажылдаанын Чазактан илеткелчилер бол-гаш кожуун, сумуларынын удуртукулары хурал үезинде санал-оңал солмулгазынга илерткенер.

ТР-ниң Чазаның хуралында 8635 баш малын оор алган. Чидирген котаралдын нити түнү 8640 муң рубльге деп, төлөттингени — 520 муң рубль.

1999 чылдың үш айларында дүргүзүндө мал оорлар талазы-биле 234 чорук илереттинген, 1998 чылдың бо үези-биле дөңсөөгө, 43,7 хууга

Тывада корум-чуртунуң кошкаан ажылга, кожуун чыгарыкчызын чычмакчал, көдээ суурнуң чурткачыларын бастып, дорамчылар турар. Хүнүнүң бир хой, ашы-чөм, арага-лары биске берир дээр. Ол харын-даа эрге-хоойлу-биле дүүштүрүп каан, чурум өзүгээр медерелди кылган кем-херек үүлгедир кижи-лэр. Кызыгаар камгалачылары оорлар-биле демисел чорудар туржук, болуун чөпчө ок-чөпчөк түдүп алган, ону оларже арнып турары амыдарала дүүшпестир.

Мал оору-биле демиселди күштелдирерин биле бо хой киркичилик хуралдын өмүрэзинде ТР-ниң Чазаның дараазында шийтирини хүлээп алган:

Бирезде, мал оору-биле демисел чорудар ажыда ТР-ниң Иштики херектер яамызы, аяа содуургалыг яамылар, ведомстволар болгаш кожуун, суму чыгаргалары чедир чорутуулар деп санаар. Ийде, республикага мал оору-биле демисел чорудар талазы-биле соннаралдык болбас хемчег-лериниң тускай плавий биди-лар. Үште, үстүнде хүлээп алдыгын шийтирилериң азынса ТР-ниң Чазак Аппаратынын эрге-хоойлу ажыл-чорудулгазынын талазы-биле эргелели хынаар.

Улуг хурал болуп эрткин. Тус чер бот-башкарылаанын удуртукулары, шарада ажылдакчылары деткичтиг ажылдары күзөңгүн. Бо берге байдалы шылажып чурттап эртери — бистин хүлээлгезин-тир.

Танов ЧИГЕН.

И. С. Дерингини Тыва Республиканың Президентиниң Хүндүлел Бижигиле Шаннаар дугайында

ТЫВА РЕСПУБЛИКА-НЫН ПРЕЗИДЕНТИНИН ЧАРЛЫ

Республикага кайлар белектээринге кириген ачы-хавыязы болгаш хууда үлүг-хуузу дээш Красноярскке курдуенин техниктиг университетиниң чыгыш-биле азы-адыр электери станицялары-нын кафедрасында профессор Игорь Сергеевич ДЕРИНГИНИ Тыва Республика-нын Президентиниң Хүндүлел Бижигиле Шаннаар.

Тыва Республиканың Президентиниң Ш. ООРЖАК, Кызыл хоорай 1999 чылдың апрель 14 № 447.

ТР-ниң Чазанда СЕМИНАР-ХУРАЛ

ТР-ниң Чазаның республиканың социал адырын удуртуп турар ажылдакчыларын семинар-чөвүүлел хуралын апрель 15-те эрткин.

Оон амылган Кадик камгалал, Куш-ажыл болгаш социал хөгжүлдө, Култура, Өөредилге яамыларынын сайыттары, республиканың чамдык Курне комитеттериниң, Пенсия фондузунуң удуртукулары, кожууннар, хоорайлар чыгаргаларынын даргаларынын социал политика талазы-биле ораалакчылары болгаш өскөлдө-да киришкен.

Семинар-чөвүүлел хуралга Тыва Республиканың 1999 чылда бюджетиниң байдалдарында республиканың социал адырын ажылдак-

чылары кичаар ажылдаарынын дугайында айтыргыны чугаалашкан. Кадик камгалал яамызынын сайыды Б. К. Кудерек, Куш-ажыл болгаш социал хөгжүлдө яамызынын сайыды Д.-С. В. Ялбак, Култура яамызынын сайыды Ч. Ч. Д. Ондар, Өөредилге яамызынын сайыды В. С. Донгак болгаш өскөлдө-да анаа чөвүлел чугаалашкан. Бюджетте өзүш акша-тогерик көрүлгенин чылда канык аргалар-биле чурттап эртерин бодап турары чугаалашкан.

ТР-ниң Дээди Хуралынның комитет даргазы Т. Б. Куулар семинар-хуралга киржип, чөвүлел чугаалаан.

Чазак Бажытынын ораалакчызы В. Г. Вальков семинар-хуралда удуртуп эрткин.

Бистиң көрр.

ЧААГАЙЖЫДЫЛГА АЙЫ

Тыва Республиканың Чазаның республиканың хоорай, суурларын чаагайжыр болгаш аштан-арыглаар дугайында № 220 доктаалды 1999 чылдың апрель 13-те хүлээп алган.

1999 чылдың апрель 15-тен май 15-ке чедир республиканын хоорай, суурларын чаагайжыр, аштан-арыглаар айны эрткирерин илде айткан.

Хоорай, суурларын чаагайжырдып, аштан-арыглаарын республика штанынын составын бадылаан.

Кызыл хоорайда федералдык болгаш республика өнчүзүнге хамааржыр бугурууга элдерини, организациларынын девискээрлерин аштан-арыглаарын организастар талазы-биле ажылчын болуктук составын бадылаан.

Республиканын хоорай, суурларын чаагайжыр талазы-биле айны эрткирер республика штаны (Байыр-оол) Кызыл, Аң-Довурак хоорайларын, кожууннарнын чыгаргалары-биле кады айны, а ол шыкшан апрель 16-17-де, апрель 23-24-те, апрель 29-30-де суботниңки организастарын хандырар.

ТР-ниң Тудуг болгаш чурт-талга-коммунал ажыл-агыйнын хөгжүдөр талазы-биле куруне комитеди бир неделя хуусаа иштинде хоорайлар болгаш кожууннар аразында чаагайжыдылга ажылдарын эки эрткирерин республика кожуунуң дугайында санады киирер.

Россия Федерациязынын составында Тыва Республиканын киргениниң 1999 чылда 55 чыл болурунга холбаштыр хоорайларга, кожууннарга чаагайжыдылга ажылын үш үе-чадала:

апрельде — боктары аштан-арыглаар олурутуп, сипенерин тарырып;

май-июньда — газоннар чекетерин олурутуп, сипенерин тарырып;

сентябрь-октябрьда — девискээрлерин чаагайжырдып, аштан-арыглаарын доктаалда айткан.

Кылган ажылдарын түнел-ин оң конуктап, 3-69-68, 2-47-52, 3-41-41 телефоннарже дынадыр.

Рита САМЕУ.

ПРЕЗИДЕНТИНИҢ УЖУРАЖЫШКЫННАРЫ

Эртен Неделянын төңүзүндө ТР-ниң Президентиниң Ш. Д. Ооржак Дээди Хуралдын Даргазы Ш. В. Кара-оол-биле ужурашкан. Анаа республиканын политиктиг болгаш экономиказын омыдыралынын айтыргаларын чугаалашкан.

Беседаның кол темасы Президентиниң бугу улуска болгаш Дээди Хуралга (Парламентке) чыл санаындагы Айтканы. Ук чугула документ-биле республиканын бүгү чөвүлел чычмакчал.

Апрель 13-те ТР-ниң Дээди Хуралынның депутаттары ТР-ниң Чазак кожугуунери-биле ужурашкан, оон сорулгазы—Тыва Республиканың Президентиниң Айтканында чамдык пункттарга болгаш чүүлдерге хамаарыштыр өгүттү айткан күрүне орнар-нарын туржук тодаларды.

«Красэнерго» КАН-нын удуртулузынын бо инициативанын бистин республикада элээн оваричмаалыг көрүп турар, чүге дөз алыныла барып, ол республиканын энергетика комплексинге багай салдар чедир болуп, «Красэнерго» КАН-нын Тыва филиалын «Тываэнерго» АН кылдыр эле организастар айттыргы талазы-биле Чазак комиссиянын тургускан. «Красэнерго» КАН-нын удуртукузу ТР-ниң Чазанын өмүрэзинде чөвүкү үедө организастар айтыргыны чугаалашкан.

Хууда кижилерге үндүргү оларынның база учедунуң технологиялар комплексин республикага шийгээди алыр айттыргы талазы-биле хуралды ТР-ниң Президентиниң эрткир-ген. Оон баазан— Башкортостаннын дуржулгазы. Республика-нын үндүргү төлөкчи-лериниң чыгыш аай күрүне реестрин тургузар, бо ажыл-дың бирги үе-чадалын апрель 20-де эгелээр. Республикада үндүргү төлөкчилериниң нити саны 116,8 муң кижик.

Леонид НАТПИТ-ООЛ.

«ШЫННЫН» ШАННААЛЫ ДЭЭШ

Ада-чуртунуң Улуг дайыннага совет улустун тобугуң Тыва Республиканың элчелиг 54 дугаар чыгышны байырлап чорудуп оор. Оон-биле холбаштыр «Шын» солунунуң шапталы дээш чыл бүрдө эртер тыва хуреш мөөрейин номчукчуларынын хой кезин четтикпейн маан турарын билдир бис.

Ычангаш бо улуг байырлап тураскааткан тыва хуреш марылдазы чыңал эзуулар май 9-та худуктунуң 13 шалта «Хуреш» стадионга эгелээрин солунунуң редакциясы дыналып тур. Анаа республиканын кожууннарында болгаш наймалдан эң шилдик мөгелер күжүп шешер.

«Шыннын» шапталы дээш хуреш мөөрейинче солунунуң номчукчулары, тыва хурешке сомуургалдык бүгү-ле кижилерин чаладыр!»

Ада-чуртунуң даарынын да номериниң деткич-лерин арап, оларнын ажыл-ижи-биле таныштыр бис. Деткичи болуру талант. Деткичи болуру келир дин, дээртык хүне дидим Сазымын кылып алган мен деп бодап олурар, чүге дээш республикада «Шын» солун эң хой чыгыдыктыг, номчукчуларын солун дээрзин олар эки билер. Ычангаш кижик буруз деткичи болуп болуру-лур силер.

Силер бүгүдени Май 9-та «Шын» солунунуң шапталы дээш болуру эң шилдик мөгелериниң хурешке чаладыр, номчукчу.

Светлана МОНГУШ.

РЕДАКТОРНУҢ КОЛОНКАЗЫ

ХУНДУЛУГ НОМЧУКЧУ! Бо айнын дүргүзүндө чүгө суббота үндүргүлери Силерде барып турарын эскерип тур боор силер. Бо неделяда Чазак типографияга ийи улуг солуннарны өрзин дуглап 50-50 муң акшалар берген. Рестинография ажылдакчылары ол акша-биле Москва чоогундан дериг-херекселдер садып алыры-биле чорупкан. Ычангаш кажан ол материалдар келир, солун кажан үзүктел чок үнүп эгелээри билдимес.

Солунуң дараазында үндүргүлери кажан чырыкче үнүп эгелээри билдимес чүве болгонда, үе-садаар эвес, Май 9, Тийлелге хүнү чедип келир. Ол частын кайгамчык байырлавында хоочун солун «Шыннын» шапталы дээш республиканын эң шилдик мөгелериниң хуреш болуру. Үе чеже-даа берге, солунуvus үнер-үнимес-даа турар болза, тыва чонунуң шаг-шандан бээр хурешин, күжүн шенежиң чораш оюнуң эрткирбин баар оларгас чок болганын Силерге чугаалашкым. Тыва чонунуң чыгыш-ла ишти-чонунге кирип таалап коор, адаан-эжээн дээш ачыр-дочур хурешир мөгелериниң соок кыштын соонда, бир дугаар күжүн шенежиң ужуражыр эргик байырларын эрткирбин баарга, тыва чаагай чыгыдырлыгы хөмүрүн эжүр бажыккан ышкаш оонар болду. Ычангаш бо маргылдааны «Шын» солун редакциязын, Курсоркомитет (С. Ы. Ооржак) «Хуреш» федерациязын (Ш. Д. Куулар) кады эрткир деп шийтирилзе бис. Организаци комитетти тургускан, оон дараазында хоочун мөгө В. С. Биче-оол сонтулкан.

Үе сайзыраарга, кижилерин угаан-бодалы база-ла сайзыраар, чүгө эки чүл алыр деп болду алдыкканы ол чуралдыкка, кылдыр-даа маргылдаа болуруга «Хым тийеди» дивас, «шапталы чүү болду» деп айтырар. Мен бодаарымга, бир эвас мөгө кижик болза, «мен өскө мөгелерден бир баш чараш, арга-дуржулгагы мен, мен тийлелгенин ышак чедип алдыр мен» деп хой-ахтыг хурешир уктуруг. «Жай-ахт кижини чүлгөндирер» деп чугаа бер болгай. А мөгө керүкчүлери мөгенин чараш, сипирлек мага-болуң, дур-сынын, белеткели таалап, оон хурешиниң сеткил хандыр көөр турар эвес бө? Чамдык спортчуларын көрүп чорууга, бичин суур-даа чертеги маргылдааларга «эки шырек шаңналыг» дээш хондур-дундур чоруп чораш киришкеш, а чамдыктарында озадыл-даа койган болур. Мен мадаа мөгелер баатар, чемелээр дивиди, бистин эрткирер деп турар маргылдаанын шенделерин деткичи-лериниң дузасы-биле болуру дээрзин сагынып кышк. Маргылдаага кол чүлү шаңналы эвес, а спортувун чыгышчыларынның сагыш-сеткилин чөвүүлел алыр деп бодаар мен.

Бирги, ийги черлерини элээн мөгелерге редакция бодунуң тускай шаңналын тысыр, үш-күрдүк черлерини Курсоркомитет, а бештен-сакке мөгелерге «Хуреш» федерациязы тускай шаңналарын тысыр.

А солунуң дараазында номериниң деткич-лерин арап, оларнын ажыл-ижи-биле таныштыр бис. Деткичи болуру талант. Деткичи болуру келир дин, дээртык хүне дидим Сазымын кылып алган мен деп бодап олурар, чүге дээш республикада «Шын» солун эң хой чыгыдыктыг, номчукчуларын солун дээрзин олар эки билер. Ычангаш кижик буруз деткичи болуп болуру-лур силер.

Силер бүгүдени Май 9-та «Шын» солунунуң шапталы дээш болуру эң шилдик мөгелериниң хурешке чаладыр, номчукчу.

Светлана МОНГУШ.

АГААР КАНДЫГ БОЛУРУА?

Долгандыр хүрээледе хайгаарал талазы-биле Тывада гидрология болгаш моритология төвүнүн сөөлүг медицина эзуулар алыра, апрель айда республикага агарын ортук температурасы 10-15 градус чыгып болур. Апрель айын чартында, алытты сөөлүг хүнеринде 25 градус чедир изин болур.

Харыч кылышын хемчээген. Апрельдин төңүзүндө Тывага харын курлавыр норманын 130-200 хуузу болура эртен чылдарынын ийи катан хой болур. Кызыл чогууда Улуг-Хемниң хой чылдардагы характеристиказы мындыг: доштун эрте частып бадыр апрель 10, ортук үези—апрель 26, 1958 чылда апрель 21-де баткан.

Алды чыл бурунгаар, 1992 чылда Кызылга үер болган. Улуг-Хемниң суг дөңсөзү болуп, алгаш оон-даа белин болуру, ботты башта бергеш, айда республикага агарын ортук температурасы 10-15 градус чыгып болур. Апрель айын чартында, алытты сөөлүг хүнеринде 25 градус чедир изин болур.

Харыч кылышын хемчээген. Апрельдин төңүзүндө Тывага харын курлавыр норманын 130-200 хуузу болура эртен чылдарынын ийи катан хой болур. Кызыл чогууда Улуг-Хемниң хой чылдардагы характеристиказы мындыг: доштун эрте частып бадыр апрель 10, ортук үези—апрель 26, 1958 чылда апрель 21-де баткан.

Түлүш СТАЛ-ООЛ.

ЧОНУВУС, ДУЗАЛАЖЫП КӨРҮНЕР

Кызылдың школа-интернатында уран чүүлге салым-чаланып өскүс уруулар хой. Оон чыгыш, ук школада «Чалыны Тыва» деп таныш ансамбли чүгө Тывада эвес, бүгү Россияда билдингир. Ук ансамбль болуунуң туруп келген үезинде бээр чыгыш эвас удаа өскүс урууларын Бүгү Россияга чергелиг уран чүүл конкурстарына киржип, төрөэн Тыванын алдаржыдып келген. Ындыг-даа болза сөөлүг чылдарда сан-хөм байдалынын берге апарганын салдары-биле «Чалыны Тыва» Россия чергелиг уран чүүл көрүлдезин киришпей келген.

Бо хүнерде Кызылдың школа-интернатында ук «Чалыны Тыва» ансамблдин эрткин эртер «Уран чүүл болгаш уруулар» деп уран чүүл көрүлдези—бистин салым-чаланып өскүс урууларын Тыванын төрөэн Тыванын чыгыш арга-биле дузалажып көрүлдезин.

Ам Днепропетровск хоорайга болуру «Уран чүүл болгаш уруулар» деп делегей чергелиг уран чүүл көрүлдезин киржир салым-чаланып өскүс уруулары-биле таныжа

зын делегей чергелиг болуп эртер «Уран чүүл болгаш уруулар» деп уран чүүл көрүлдези—бистин салым-чаланып өскүс урууларын Тыванын төрөэн Тыванын чыгыш арга-биле дузалажып көрүлдезин.

Ам Днепропетровск хоорайга болуру «Уран чүүл болгаш уруулар» деп делегей чергелиг уран чүүл көрүлдезин киржир салым-чаланып өскүс уруулары-биле таныжа

Ам Днепропетровск хоорайга болуру «Уран чүүл болгаш уруулар» деп делегей чергелиг уран чүүл көрүлдезин киржир салым-чаланып өскүс уруулары-биле таныжа

Ам Днепропетровск хоорайга болуру «Уран чүүл болгаш уруулар» деп делегей чергелиг уран чүүл көрүлдезин киржир салым-чаланып өскүс уруулары-биле таныжа

Ам Днепропетровск хоорайга болуру «Уран чүүл болгаш уруулар» деп делегей чергелиг уран чүүл көрүлдезин киржир салым-чаланып өскүс уруулары-биле таныжа

Ам Днепропетровск хоорайга болуру «Уран чүүл болгаш уруулар» деп делегей чергелиг уран чүүл көрүлдезин киржир салым-чаланып өскүс уруулары-биле таныжа

Ам Днепропетровск хоорайга болуру «Уран чүүл болгаш уруулар» деп делегей чергелиг уран чүүл көрүлдезин киржир салым-чаланып өскүс уруулары-биле таныжа

**Чогаалчынын
75 харлаанынга
Чыдар билдиртпейн
эртип тур**

Хүннер, айлар, чылдар, дистишишен куштар дег, эртип-ле тур. Бистиң ынак даайымыс, акымыс, кырган-ачамыс—ТР-ниң Улустук чогаалчысы Салим Сазыгович Сүрүн-оол бо чылдың апрель 13-тө 75 харлаар турган ийик. Дөрт чыл билдиртпейн эрте берени ол-ла-дыр.

Даайым-биле Ак деп хемден кады балыктап, Узун-Тейни, Биче-Тейни долган-дыр кылаштаптың, Тандада Бай-Хаак суур чоогундан честек-каттап чоранымыс сагымжа бо-ла кирер. Чажымдан чалыы үемге чедир кадым багай чоран. Кызыл хоорай эмнелгелеринге чыдып алырымга, даайым үргүлчү кээр. Хол куруг келбес—сүтүгү сарыг шайын, манчы-хуужуурун, мунун тулуп алган келер.

1960 чылда Каа-Хемде Алайган санаторий-эмнелгезинге чыдырмыда, даайым күзүн ГАЗ-69-туг келгеш, Кызылче ап алчык. Дөрт чыл эртеңде, Кызылдан музика училищезинче кирип алган мен. Анаа өөренирге ачам чөпшээрешпез. Кызылдын №2 школазынга кирип каан. Ону дооскаш, кайнаар-даа дугаваан мен. Салим Сазыгович мени эдиртип алгаш, бир бажыны кирип берген. Оон ээзи Монгуш Бора-Хөевич Кенин-Лопсан болган. Алдан-Маадыр аттыг музейге ажилдаарын дугуржуп алгаш, даартаанда-ла барбаан мен.

Бир-ле хүн даайымны бажыныга кирип кээримге, уруу Рита-биле иелээ ырлашкан орлар. Кижин мени көрүп кааш: "Аа, езулуг башкы келди шыкажыл, бо дунманга чеже-даа айтып бээримге, "Алдын-кыс" дээш турар-дыр, таптыг ырлап берип көрем, чези"—ди. Бичан "Халдыр оң, чолачы!" деп ырынчы аялгавын чогааткан үе ол. Уруу тургаш: "Алдын күстү ырлап ор!" деп чүвени "Алдын-кысты ырлап ор!" деп-ле бар киж чоран. Оон ыңай уруу мээң-биле орустап чугаалажы бээрге, оозун кончуг бээр болчук: "Тыва киж тывалап чугаалажар чор" —дээр чоран.

Республикага эн-не баштай телевидение дамчыштыр "Хөгжүмүг байыры" бистиң өг-бүлөвис чедирген димазе, частырыг чок болду. 1992 чыл ышкаш чүве, Владимир Кашура деп тележурналист "Здравствуйте" деп теледамчылыг чорудуп турган. Дамчылыгта соонда эш-өөрүнерге, төрөл-дөргүлдериңерге хөгжүмүг байырдаан

**Ак-көк даглар
ыраажызы**

Бо чылдын апрель 15-те тыва кижилериниң бир ынак чогаалчызы Салим Сазыгович Сүрүн-оолдун төрүттүнгө-ле 75 чыл ою болган. С. Сүрүн-оол—тыва литератураның улуг ачы-хавыялыг чогаалчызы дээрзин кым-даа билер. Ол Тываның Чогаалчылар эвилелин консультанты болуп дыка үр чылдарда ажилдап келген болгаш хей тыва чогаалчыларын чечен чогаал номнарын чырыкче үндүреринге аажок улуг дүзүзүн чоргузуп чоран.

Салим Сүрүн-оол тыва чогаалчылар-биле сырдык ханыяны тудуп, оларга аяктыкты, эргежок чугула келерин үргүлчү берип келген. Ол хей-хей романин, тоожуларын, расказтарын болгаш шүлүктерин бижигилээ. Тыва шүлүк чогаалына ырфманы чамдык

чедирип болур силер дээр чүве. Салим Сазыгович "Тыва" ансамблдин "Чин сөөртүкчүлериниң ырын" дамчыдып бээрин билээримге, күү-сеткен чүве. Бичан Владимир Кашура "Баштайгы хараачыгай" бисте келди дей чугаалап орган чүве ийин. С. С. Сүрүн-оол 90 чылдарын эгезинде Межегейге төрөдистиң төртүтүнгө хүнүнге келген чүве. "Шүлүктеринде элээн-ле хей ырылар бижиттинген болгай, Сазыгович, силерге эң чок ынак ырыңар бар ирги бе?"—деп, телеоператор Карыма Монгуш Салим Сазыговичтен айттырган.—Ыры болган шүлүктөрүн бар чүве бо, оларның аразында "Сенээ" деп ыры бар, ол харын сагымжа кирер ыры—деп чугаалап болду. Ол ырын "Ногаан ортудук" деп номунда бижип каан чорду.

Даайым Салим Сазыговичниң 50, 60, 70 харлаан юбилейлерингеш шүптүзүңа барган мен. Бодум безин февральда 50 харладым. Ол 50 харлаан юбилейинде Барыш-Хемчигин келген төрөдериң амгы эрги вокзалдан үдөп чорудуп турган чүве.

Салим Сазыговичниң 60 харлаан юбилейинде аңаа баар дээр ийи нир догерип алгаш, бирээзи ол-ла кежээ оорладыпкан мен. Катым, кат-нем саган база бирээзи догерип алган, бажынынга эккеп берик мен. Бижири, биживес, хей улуска дышатпас чүлдер турар харын. Та-варыдагалар, хөктүг, мунгарачыг уjurалдар турар болгай.

Салим Сазыговичниң кады төрээнири шүптү 8 киж чоран. Бо хүннерде үш дүлмэзы аркан. Кимнарыл ол? Чыртак-оол Данзырович Монгуш, Улангур Сазыгович Ооржак, Ооржак Шогжалович Семис-оол догар-дыр. ТР-ниң Улустук чогаалчызы Салим Сазыгович Сүрүн-оолдун 75 харлаан юбилейинге хол-баштыр оон чыраткылыг турскаалынга кыска сактышыкным ындаг.

Борис ООРЖАК, Кызыл кожуунун Чербиде дузалал школазының башкызы.

Россия Федерациязының Президентизинин Тыва Республикада бурун эргелиг төлээзи болгаш оон аппараты ТР-ниң Профессорлар чөвүлелин дарагызы Шангыр Пине-оолович Кууларга, оон огу Виктор Шонгырович Кууларнык

Тыва Республиканың Дээди Хуралы (Парламентизи) Тыва Республиканың Дээди Хуралының депутаты Виктор Михайлович Санчайга оон кады төрөзүн акызы Алексей Михайлович САМЧАЙНЫК

хепертен мөчээни-биле холбаштыр ханы кажыдалын илердейлел тур.

**Ачылыг шын
кайда чүвел?**

Бо-ла турган меге долган өртемчеден Болганчок-ла хөнүм калып чөгенир мен. Шынның орук кайда дээрзин амдыгаа дээр Шыдавчыже сурап дилээш, тылпайн чор мен.

Хүндүлежи, чангыс эп бооп чоруур туржук, Хүнүн бодап чурттап чоруур апардывыс: Алдын-мөңгүн, акша-көпөй кижилерин Арын-нүүрүн "чүлгүй шапкаш", хааннай берди.

Шынчы улус чоруур-даа бол, нүгүл-хопка Чагыдыпкаш, анаа удур тулушпас-тыр. Көвөй чоңум, чүге-ле ийик, кажар-опту Көрүп тура, "караан шимгеш" оруптар-дыр.

Өжээн, кылык, меге чорук, адааргал-даа Өртемчейни туман-налдыр шыва берди. Карангыда чырык деңги кывыскаш дег, Хаяаланган ачылыг шын кайда чүвел?...

**Үер
кээрге,
үүртенчиг-
ле!**

Харның улуу—харыш-харыш! Халап багы харын ында: Каш-ла хондур чылыр болза, Калчаа суг оон халып бадар.

Үер кээрге, үүртенчиг-ле. Үе сени манавас-даа: Увун-савың боле туткаш, Үне халып четтикпес сен.

Ханаларлыг бажыңың-даа Халап кээрге, камгалавас: Өлден арктан чүү-лаа чүве—Өлүг мөчү, озаң бок, сек...

Тайгада хар, донган дош-даа Даартаган чыдар эвес: Хенергенди туруп-туруп, Хенертен-не келер деп бил.

Үер кээрге, үүртенчиг-ле: Үүлөң каргап четтикпес сен. Айың-халап болбаан турда, Анаа амдан белеткен-не! Чооду КАРА-КУСКЕ.

**Хек-
куа**

Чер кырынга ийи буттап азы дөрт буттап кылаштар амьтаннарга көөрдө, агаарга ужар куштарның тыттып-болдар салым-чоуду дештелчок кадыг-дошкун болган. Долгандыр турар бүгү-ле амьтаннарга-даа азы бодунун өөрүңге-даа ажык-дузазы ховарларын хүнчүң чырын бичин-даа көргүспөс, доврак иштиңче "бурт" кылдыр кири шааптар турган. Куштар хааны калчан кара дас хамык-ла ажык-дузазы чок, чүгдө аксыңче мангыстап сырырын билди бүгү-ле чалгаа-чазыларны узуткап каапкаш, өске бүгү куштарның атсынын адап, ажык-үлөзүн айтып берген турда, бир-ле черден иши кара куш тытты хонуп келген.

Куштар хааны калчан кара дас оон хөректен айтырыптыр. —Сээң ажык-дузан бар кулугур сен бе? —Ыраажы куш мен ийин, хайыраатый!

**Кижилер
һөй**

"Чыткан хой-даа тургуспас" деп ойзу сөгезин Чылар-чылбас аажы-чаңыг кижилер бар. Шынап боду куртуг өшүк кара ояар Шыпырашпаан, уштулаңаан кижилер хой. Мунгаранда чинге багы "мончарлары" Мугулай бак, дедир чаңыг кижилер бар. Быдындан-ан бурган шаңнаан талантылыг Ырлаан-шоорлаан, хөлдүг-омак кижилер хой. Ишти ирик, дашты чаагай чудук ышкаш, Ийи арынның, авыастыг кижилер бар. Чаңгыс эвес, каш яназ "хуулуп" чоруур Чашпаа, нүгүл, аасырак кижилер хой. Чаагай чөмгө кажанда-даа көпкөс ыт дег, Чазыг-чылби, аттыг харам кижилер бар. Амьдырал-чуртталгазы "четкерленген" Адааргаачал, мөзүзү чок кижилер хой. Отка каган сиыр ышкаш дыйлаш кынып, Ол-ла доран хоралай бээр кижилер бар. Кайчылдар-даа чаңап турда, тоол көрбөс Кайгамчыктыг шыдамыйкай кижилер хой. Турум чаңыг, өскерлиш чок, арыг-шыңчы Тулган кылдыр чурттап чоруур кижилер бар. Бужар бакка удур туржуп, сойгалаптар Буяның дээр херек кылган кижилер хой.

Владислав САРЖАТ-ООЛ, Улуг-Хем кожуун.

Кыска тоолдар

—Ыраажы чүве болуңза, ыраа че! Дыңнаар-дыр! Кара куш-лаа коргурткайнып-ла уген: —Анай, хураган арбын болуң! Тоор-тоор-тоор! Арбай, тараа чаагай үнүң! Тоор-тоор-тоор! Тоор-тоор-тоор! Божа-хойтпак элбек бол-зун! Тоор-тоор-тоор! Бызаа, кулун дешкилеш-син! Тоор-тоор-тоор! Боостаазы көргүрээш бол-гаш хиразилег-дир деп хей шиткекиңи куштар үнөлөзө-даа, черле экини йөрээп ыр-лар, ажырбас куш-тур диш-кенер. Ам алдын канчаар адаарың маргыжып-маргы-жып, бир-тээ, хектин чанында ол саадап олурар болганда, ол хектин кууу болуң деп болгааннар. Ыңчангаш күжүрүң ады Хек-Кул болуп кээзе-мөңгөде артып калган чүве-дир оо. Монгуш ЭРГЕП.

**Кужүген
болгаш**

—Соок кыш келир-ле бол-гай, чүге таптыг чылыг уя ту-дуп албас сен?—деп, күжүген оон айттырган. —Ажырбас оң, оңуңк, кажан-бир хүнү кел-ирге, кыла шаап алыр мени—деп, үзүт-ховогаң ханылаан. Чалгаа үзүт-ховогаң ыңчаар үе чылып чоруп-ла турган. Соок кыш-лаа дүлүк, кылын хар-даа чаай каапкан. Амдык чалгаапай чүү боор, сирийней донуң эгелевес чүве бе? Оон бээр үзүт-ховогаң чы-рык сүрүп чоруур апарган чү-ведир. Чылыг уя кылганда-даа чок, түрөп, донуң чоруур амьтан боор-тур оо! Шойдор ДУВЕНДЕЙ.

БОЛГАН ТАВАРЫЛГАЛАР

Чалчык боорга... ПАРИЖ. Чалчык боорга чараш эвес деп чүвөгө француз актер Пьер Пиноселли та-варышкан. Ол арылганын өрээде пессуарны (раковины) ажылааш, канчап хо-радай берген чүве иник, мас-ка туткаш буза шаап каан. Суд ол бээш Пиноселлини 300 мун франк акшага (55 мун америка доллар хире) тор-гаалга онааган.

"Чүү дээш" деп, Пиноселли суд залыга алгырган. Чыл-дагааны бар чүве-дир ийин: бирээде, пессуарны шыгаң кылдыр фарфордан кылган, ийде, уран чуулдуң бир хе-вири кылдыр бүүрүткөз, үш-те, пессуарны хей чоң көрүп турда чуура шаап каан. Мооң ужурунда актер 250 мун франкты камгаладылга фир-мазынга, 20 мунуң—Фран-цияның культура яамызынга, 10 мунуң—суд чарыгалдынга, 16,3 мунуң—пессуарны ка-тап кылырынга төлээр. Суд шиттири күүсөдир киж-илер Пиноселлини бажы-ның доран-ан бүртүкөп алган, а 69 харлыг чалчык акаа ба-жын чайгаш, боданы берген.

**ӨКПЕГЕ
56 ЧЫЛ...** СИДНЕЙ. Делегейин ийги-данынын киржикчизи Джорж Тарлингтонун өг-бүдөзине онзагай суй-белек немешкен: 56 чыл иштинде солгай талдакы өкпөгө "ижээген" окту кезип, ужул-гай, оларга берген.

Анаа дайныч Тарлингтон 1942 чылда Чаа Гвинеяга японнар-биле чаалажып тур-гаш, балыглаткан. "Өкпөмдө ок чыдыпканым өскөрсөм чор-дум, чолүрүмгө хөрээмден бичи хан үнер турган" деп, 84 харлыг Джорж чугаа-лаан. Ашаның дайныч чажы-дын кадайы билеп чоран, ыңчангаш окту уштуп кээр-ге, суй-белек кылдыр хүлээп алган. Австрали кезер эмчи-лер Джоржияни чүрээниң дамдарын улаар кезиши-кин үезинде окту ужулаан.

**РАИСА ГОРБАЧЕВА-
БИЛЕ КАДЫ
ВАШИНГОН.** Улуг-даа, чугула-даа политиктер—ки-жилер харың Ол дугайын АКШ-тың 41-ги президентизи чоран Джорж Буштин, оон национал айнак чок чорук талазы-биле дузалакчызы турган Брент Скоуфортун "Чартынган делегей" деп но-мунда бижип турар. Буш ССР-нин Президен-тинин кадыны Раиса Гор-бачева-биле баштак чугаа кылгаш, эпчонкуганын ук

дег алдыны, бөрү бажы дег монгуну" арттырып каан. А олардан каңдыг шилерлыг ту-раскаалдары "сибиш" кыл-гаш, чоңга чедирери—келер салгалдардан хамаарган. Амгы уде О. К. Дарыма "Кызылдар сестер" (өттүр сөглээң сөстөр), "Улустук домнашкын" деп чындык-дарны чырыкче үндүрү дээр эртем ажылын уламчылап тур-ар.

О. К. Дарымын салым-чаяаны ылап-ла хей-таладыг дээрзин бүгү чоң билер: аас чогаалыны алдарлыг чык-чызы, сурталчызы, шинчээ-чизи, боду чечен-мерген күү-седикчи, аңчы, олуучу, эмчи-дуул, чуррагайчы, улусчу бирск эртемденнерин кир-жилгези-биле эрттирген эр-тем экспедициянын үезинде О. К. Дарымын үдөлгө-түтүс-биле оон төрөзүн чурту Манчүрекке бижиткен бис.

О. К. Дарымын бодунун болгаш өске-даа эш-өөрү-би-ле кады тургузуп каан турска-алдары дээрге—оон сургал-дыг тыва тоолулардан би-жидип каан бижимелдери болгаш үнери-дир. Оларның догеризиниң аттарын бижир болза төнмөс хой. Эңне хой бижиткен тоолуларыңа. Монгуш Хүргүл-оол, Ооржак Чанчы-Хөө, Салчак Дондук, Салчак Шокуй, Саая Сам-буу, Салчак Бичен, Макаар Чамдыкбай, Биче-оол Сержи дээр оон-даа өскөлер хамаар-жыр. Институттун фондузун да шыгаттырган О. К. Дары-маның бижимелдери хей-хей салгалдарын эртемденери шинчилээрине чедер болгаш артар, ол биске "аът бажы

...Эр-дагыр оруктарга чортуп чораш, Эвээш эвес сеткилдере өртээлдедим. Чынын алган шырайларым одагалары Чылдар өттүр чырыяшаан турган ышкаш. ...Чылыг-чымак көрүжүңер хөрзүңүңе Шылдашкын дег шыны бээрин бодаван бол, Деткименч илгын адын ачылганаш, Дерик-күжүң эгтикеним ынай-ла боор. ...Чынын алган шырайларым одагалары, Чырыяңарга харылаар дээр кызып чор мен... Зоя САМДАН. ТР-ниң ГШИ-ниң башкарлык эртем ажилдакчызы, Филология эртемдеринин кандидаты.

ЧОНУ-БИЛЕ ХИНИ ТУДУШ

“...О, чонум—оранымның кижилери!” Хата, соокта силер-биле кады чорууң. Чүткүлүңер, күзелиңер күжүм болуң. Чүгөзүңерниң чалбыжыңа чынын чораш, Кайгамчык ой—чаагай часты үткүп алың.

...О, чонум—оранымның кижилери! Силер чокта Черим-даа чок, Хүнүм-даа чок. Силер чокта чүрээм чок дег алпар боор мен. Сагызыным—төрээнерим силерлерге Сагыжымдан чоргаралың чүдүп чор мен...” (А. Уержааның "Силер-биле хини тудуш" деп шүлүгүндөн).

Тывада Ондар Дарымын билбес киж ховар-ла боор. Аас чогаалының чыкчызы, эмчи-домчу башкы, барбаан-челтээр чери-лаа чок, таны-дас-билбес кижизин-даа чок, үнөң-кирген чоң үзүлбөс—езулу-ла улусчу дипломат. Оон хей таламы салым-чаанын аяктык кол дүлгүрү—кижилер-биле эптинг-ээлдек, сеткилден харылаажык бил-лиринде. Билдыг ховар мер-гежилди канчап чедип алган сонуурга айттырарга, "Хамык ужур сеткилден үн-ген сөстө, сүзүкте боу-ла ы-дындап иттирип үнүп кээр куш бар" деп чугаалаар ки-жи. Ол-чу ындыг куш боор үнүм-биле деткир-дир мен.

Бо бүгүңүң түңнелинде Салим Сүрүн-оолга "Ак-көк даг-лар ыраажызы" деп чогаалчы символ атты тыпсыры шуут-ла дүрүм эзүгаар болур уjurлуг.

Аас чогаалын чыыр талазы-биле бистин улуг башкыла-рывыстын бирээзи боор чор-за-даа, боду информатор боор биске бодунун дугайында чу-галап турганы ховар. Бо хүн-нерде ындаг ховар чылдаган тыттып келген. Апрель 10-да Ондар Киш-Чалаевич Дары-ма 65 харлаан. Кажан ол 60 харлап турда, Турцияга турк дыл курстарыга өөренип чо-рааш, оон юбилейинге ки-ришпейн, "өрелиг" арктан мен. Бичан оон дугайында солун материалдары Ч. Ч. Куулар ("Эртемге эм херек, чааянга дүлгүр херек", "Шын", 1994 ч. апрель 5), Б. О. Ооржак ("Тыва улустун аас чогаалының чыкчызы Сазырович башкы", "Тываның аныктыры", 1994 ч. апрель 19), С. М. Ооржак ("Билбес чүвеси чок киж")

Авазы Балбыр уруу Семе-аанын эрги сумузу адай-монгуш (1906-1944) ус-ше-вер, ырлар, тоолдар; кы-рган-ачазы, Балбырын адазы алдан-маадырларын баштын-чызы Дажыма ол, даайлары кешпи-ламалар чоран. Ол болза улуг даайы Лопсан-Чинмит, оон кады төрөзүн дү-лөзү Севээң-кешпи. Бичиң Дарымын дыңнааны-биле, олар Төвүг чуртунуң төү Лхасага кешпи-лааа черге-зинге чедир (ам болза фило-софия эртемнеринин докто-

ру) өөрөңгөш келген. Ынаар баарда аыттыг, төвөлиг, чадаг чораш чедер, а дедир чанар-да оларын шөө-бөрүлдериг Гобийин элэсиниг ховуларын ажилдыр, хойларакка эрин шыгылар суг бергеш, аразын 12-18 шак манаткаш, чаңгыстап чорудар турган дээр. Сөөлүнде барып тыва дылдың латин алфавитинин монгөзүлчелеринин бирээзи Ундизлекчиеринин бирээзи Монгуш Лопсан-Чимит (1888-1940) 5 дылды билди турган: тыва, моол, төвүт, орус, немец. Бо оолдарның адазы Монгуш Шокар-Чалаң 20-30 ч.ч. Устүгү-Кара-Суг хүрээниң камбы-лаамазы тур-ган. Сөөлүнде 30 чылдарның төнчүзүнде оолдары контрай бээрге, аалдар кезип чоруур кылдыр шидип каан турган дээр.

"Дарыма" (төвүт "Дхарма"—Будданың өрөдизи) деп атты Шокар кырган-ачазы тус-кай езулап кылгаш, адаткан чүве-дир. Бичиң Дарыма 2 харлында аар аарый бээрге, авазынын төрели Ишкин иш-тенден хооп эккелген Ондар Матпа деп хөрээжен хам эди каан. Ол хамнын дериг-херекселсин 50 чылдар эгезинде орус эртемден В. П. Дьяконова Ленинградче ап-парган, ол ам ында төвүг-эт-нография музейинде шыг-жатынган.

1953-66 ч.ч. О. К. Дарыма Саглыга, Суг-Аксинга комсо-мол секретары, библиотека-рь, башкы бооп ажилдап чоран. Кызылдың башкы училищезин 1961 ч., башкы институтун 1967 ч. бот-өрөд-илге-биле дооскан. 1956 ч. Саглыга ажилдап тургаш, су-граглы тоолчу Чанчы-Хөөден тоолдар бижидип эгелээң. Экспедицияларга, чыштарга илдекейлиг киржип турганын барындаалааш, 1966 ч. Н. А. Сердобов О. К. Дарымын ТДПТЭИ-ге ажилдаары-би-ле чалаан. Оон бээр 1990 ч. чедир ол институттун лите-ратура болгаш аас чогаал сек-торунга ажилдап келген. Ол үениң дүргүзүндө ол Тываның бүгү булуңарына чедип, аас

чогаалының эн-не идепкейлиг чыккычазы, сурталчызы, шинчээчизи апарган. Инсти-туттун аас чогаал шыгамы-рында О. К. Дарымын чыг-ган материалдары дыка хей. О. К. Дарыма аас чогаалының 7 чындызын тургускаш, чы-рыкче үндүрген, өске-даа хей-хөй чындылары парлап үн-дүрерине киришкен. 1990 чылдан бо хүннерге чедир ол төвүт медицинаны, кара эмнин улусчу домнаш-кынын дузазы-биле аарыг кижилерге буян чедирип ажилдап чоруур.

О. К. Дарымын тыва эр-темге, улусчу педагогикага, улусчу эмнелгеге, культурага кирген үлүг-хузуун Тываның Чазаа беин-биле үнөлөп, 60 харлаан юбилейинге уткуш-тур анаа "Тыва Республи-каның алдарлыг ажилдакчы-зы" деп хүндүлүг атты тывыс-кан. Салым-чаяаны аяктынып сайзыраарыңа чурттап эр-кен үезинин таарымчалыг байдалдары, буяның киж-илерине хей ужуражылгалары улуг салдарлыг болган деп ол чугаалаар. Башкылары деп санаар улuzu: кырган-авазы Монгуш Инежи, авазы, ача-зы, сурагылы тоолчу честези Монгуш Хүргүл-оол, Оюн Лүдүп-Хелин, Куулар Шым-бай-оол, Хомушку Кенден-Сүрүн... Эртем талазы-биле башкыларыңа А. К. Калзан, Ю. Л. Кууларны, Ю. Л. Аранчыны, Н. А. Сердобов-ту, Д. А. Монгушту хамаа-рыштырар болду. Өнүктүри: Э. Кечил-оол, Д. Кысыгбай, Б. Ооржак, С. Сүрүн-оол, Ю. Кюңгөш, Я. Хертек. Сал-гакчылары: Ч. Куулар, Э. Ооржак, З. Кыргыс, Б. Бүдүн, С. Орус-оол дээр оон-даа өске.

АПРЕЛЬ 19-тан 25-КЕ ЧЕДИР

ПОНЕДЕЛЬНИК

ОРТ
15.00 ШАККА ЧЕДИР ПРО-ФИЛАКТИКА.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 "Космоста полиция", сериал.
15.45 Мультифильм.
15.55 Сылдыстар шагы.
16.30 Он алды харга чедир...
17.00 "Ынакшылдан нүүрү-биле", т/с.

18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.15 Аялганы тып көрөм.
18.45 Мында болгаш ам.
19.10 "Бистер" деп программа.
19.55 "Одиссея", фильм, 1-ги сериясы.
20.45 Тамчыктыг удунар, чаштар!
21.00 Ye.
21.35 Агаар.
21.40 "Даг чурттуг кижилер", ужураалык сериал.
22.35 КӨРҮШ.
23.20 МЕДЭЭЛЕР.

"РОССИЯ"
16.00 ШАККА ЧЕДИР ПРО-ФИЛАКТИКА.
16.00 Мультифильм.
16.10 Гомеопатия болгаш калдыкшыл.
16.15 Музыка.
16.30 "Баштайгы ошкакышкыннар", т/с.
17.00 МЕДЭЭЛЕР.
17.30 Суурга.
"ТЫВА"
18.30 "КВН-99".
18.45 МЕДЭЭЛЕР.

18.50 ИДЕГЕЛ.
19.15 ТЫВА ЧЕРДЕ
19.35 Коллаж.
"РОССИЯ"
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.30 Тодаргай-биле.
20.45 Баштайгы корүштөн ынакшыл.
21.20 "Лимита", шии.
22.55 Дежурный кезек.
00.15-00.45 МЕДЭЭЛЕР
НТВ
7.00 БӨГҮН.
7.25 Градусник.
7.30 Криминал.
7.40 Мен — камгалакчызы мен.

7.50 Дуза.
7.55 Акша айтырым.
8.05 Дириг амыттаннар дугайында медээлер.
8.20 Кардан өзээ.
8.25 Градусник.
8.30 Криминал.
8.45 Акша айтырым.
9.00 БӨГҮН.
9.10 "Чедимчилиг солдаттар", уран-чечен фильм, 1-ги сериясы (АКШ).
10.00 БӨГҮН.
10.10 Дүүнүгү ТҮННӨЛДӨР.
11.15 "Ойнар-кыстар"

11.30 ТҮННӨЛДӨР. Дүнеки чугаалар.
12.00 БӨГҮН.
12.20 "Хуртуден чайла".
12.30 "Эрги телевизор" "Аныак Россия".
14.00 БӨГҮН.
14.20 А. Шаранованын программасы.
15.10 Мультифильм.
15.20 БО ШАКТА — Кызыл согуш.
16.00 БӨГҮН.
16.30 "Илби-шидалиг ужураалдар", т/с.
17.20 Дуза.

17.45 Криминал.
18.00 БӨГҮН.
18.30 ТҮННӨЛДӨР. Дүнеки чугаалар.
19.05 "Сансет Бичиге ынакшыл болгаш оюн чажыттары", т/с.
20.00 БӨГҮН.
20.20 "Иstekчи Нэш Бриджес", т/с.
21.15 "Чаактар ожеэн", уран-чечен фильм (АКШ).
23.00 БӨГҮН.
23.35 Хуунуң маадыры.
23.55—00.21 Итого
ТВ ЦЕНТР
14.15 "Кузелдер болгаш көрүңкүлөр", т/с.

15.20 "Чидип бар чыдар", барымдаалык сериал.
16.00 "Аляска Кид" уран-чечен фильм.
16.50 "Башкы мурунуга миннишкин", барымдаалык фильм, 1-ги кезээ.
18.30 "Башкы мурунуга миннишкин", барымдаалык фильм, 2-ги кезээ.
19.15 Мультифильм.
20.30 "Алдын клетка", т/с.
21.30 "Эдергейлер", элээдилерге т/с.
23.05 "Камгалаттынар дээш мегелээшкин", т/с.
03.00 "Комиссар Лиа Зоммер", т/с.

ВТОРНИК

ОРТ
6.00 ЭРТЕГИНИҢ МЕНДИЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 "Ынакшылдан нүүрү-биле", телесериал.
11.20 Каткы-хөг панорамазы.
11.50 Хуу библиотекта.
12.00 МЕДЭЭЛЕР.
12.15 "Калы" деп программа.
13.00 "Коллегалар", фильм.
14.45 Мультифильм.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 "Космоста полиция", сериал.
15.45 Аас-кеждитиг таварылга.
16.30 Он алды харга чедир...

17.00 "Ынакшылдан нүүрү-биле", т/с.
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.15 Аялганы тып көрөм.
18.45 Мында болгаш ам.
19.10 ТЕМА.
19.55 "Одиссея", уран-чечен фильм, 2-ги сериясы.
20.45 Тамчыктыг удунар, чаштар!
21.00 YE.
21.35 Агаар.
21.40 "Мээң ынак кижим", фильм.
23.20 Ындыг болзажок.
23.35 "Трианонче орук", барымдаалык детектив.
00.00—03.45 "Уорнер Бразерс" көргүзөр.

"РОССИЯ"
7.00—9.45 Эртегиниң мендизи-биле, Россия!
7.20 Шунту улус ичча джигр.
7.45—7.58 Дамчыдылгалар программасы.
9.15 Дежурный кезек.
9.45 Телеоюн.
10.00 Барааннарны — почта дамчыштыр.
10.10 "Миледи", т/с.
11.00 МЕДЭЭЛЕР.
11.30—12.23 "Думбей джунглиниң чажыттары", т/с (АКШ). 1-ги сериясы.
14.00 МЕДЭЭЛЕР.
14.30 "Чародей", т/с.
15.10 "Байлар болгаш алдарлыгылар", т/с.

16.05 Гомеопатия болгаш калдыкшыл.
16.10 Музыка.
16.25 "Баштайгы ошкакышкыннар", т/с.
17.00 МЕДЭЭЛЕР.
17.30 Суурга.
"ТЫВА"
18.00 Кайгамчыктыг делегейвис.
18.15 ТВ-нин архивиден.
"Силерге ынак чораан мен...", А.С. Пушкинниң 200 чыллыгы.
18.45 Кичээлдер мурунда болган соонда.
19.00 МЕДЭЭЛЕР.
19.10 Чурттан бийир херек.

19.30 МЕДЭЭЛЕР.
19.40 Коллаж.
"РОССИЯ"
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.30 Тодаргай-биле.
20.45 Боду болуңга режиссер.
21.20 "Хайныгышкын", уран-чечен фильм.
23.00 Урмас Отт Джуна-биле.
00.05 Дежурный кезек.
00.20—01.50 МЕДЭЭЛЕР
НТВ
7.00 БӨГҮН.
7.40 Градусник.
7.45 Криминал.
7.55 Мен — камгалакчызы мен.
8.05 Дуза.
8.10 Дириг амыттаннар дугайында медээлер.

8.15 Мультифильм.
8.25 Кардан өзээ.
8.30 Агаша—Москвада.
8.50 Акша айтырым.
9.00 БӨГҮН.
9.10 "Сансет Бичиге ынакшыл болгаш оюн чажыттары", т/с.
10.00 БӨГҮН.
10.15 Хуунуң галстук чок маадыры.
10.40 Криминал.
11.05 Телеоюн.
11.30 "Мен болгаш мээң ыдым", дог-шоу.
12.00 БӨГҮН.
12.20 "Хуртуден чайла".
12.30 "Эрги телевизор".
12.30 "Эрги телевизор".
"Аныак Россия".

14.00 БӨГҮН.
14.20 "Иstekчи Нэш Бриджес", т/с.
15.20 БО-ШАКТА — Кызыл согуш.
16.00 БӨГҮН.
16.30 "Илби-шидалиг ужураалдар", т/с.
17.20 Дуза.
17.45 Криминал.
18.00 БӨГҮН.
18.30 БО ШАКТА.
19.10 "Сансет Бичиге ынакшыл болгаш оюн чажыттары", т/с.
20.00 БӨГҮН.
20.20 "Иstekчи Нэш Бриджес", т/с.
21.15 "Удуг какпа", уран-чечен фильм.

23.00 БӨГҮН.
23.40—00.05 Хуунуң маадыры.
ТВ ЦЕНТР
11.00 Мультифильм.
14.15 "Кузелдер болгаш көрүңкүлөр", т/с.
15.20 "Чидип бар чыдар", барымдаалык сериал.
16.00 "Аляска Кид", уран-чечен фильм.
16.50 "Башкы мурунуга миннишкин", барымдаалык фильм, 1-ги кезээ.
18.30 "Башкы мурунуга миннишкин", барымдаалык фильм, 2-ги кезээ.
19.15 Мультифильм.
20.30 "Алдын клетка", т/с.
21.30 "Эдергейлер", элээдилерге т/с.
23.05 "Камгалаттынар дээш мегелээшкин", т/с.
03.00 "Комиссар Лиа Зоммер", т/с.

СРЕДА

ОРТ
6.00 ЭРТЕГИНИҢ МЕНДИЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 "Ынакшылдан нүүрү-биле", т/с.
10.15 ТЕМА.
11.00 Мультифильм.
11.15 Дириг амыттаннар айдаа.
11.50 Хуу библиотекта.
12.00 МЕДЭЭЛЕР.
12.15 "Калы" деп программа.

13.00 А. Сахаровтуң фильмери.
14.40 Мультифильм.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 "Космоста полиция", сериал.
15.45 Тергиниң өнүктөр.
16.00 Джунгайың кыйгызы.
16.30 Он алды харга чедир...
17.00 "Ынакшылдан нүүрү-биле", т/с.
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.15 Маски-шоу.
18.45 Мында болгаш ам.
19.05 КИЖИ БОЛГАШ ХООЙЛУ.
19.55 "Одиссея", уран-чечен фильм, 3-кү сериясы.

20.45 Тамчыктыг удунар, чаштар!
21.00 Ye.
21.35 Агаар.
21.40 "Уорнер Бразерс", көргүзөр.
23.35 Ындыг болзажок.
00.00—00.55 Бут бөмбүү Россияның кубогу дээш.
"РОССИЯ"
7.00—9.45 Эртегиниң мендизи-биле, Россия!
7.20 Шунту улус ичча джигр.

7.45—7.58 Дамчыдылгалар программасы.
9.15 Дежурный кезек.
9.45 Телеоюн.
10.00 Барааннарны — почта дамчыштыр.
10.10 "Миледи", т/с.
11.00 МЕДЭЭЛЕР.
11.30 "Думбей джунглиниң чажыттары", т/с.
12.30 Дириг амыттаннар дугайында чугаалар.
13.30 Мультифильм.
14.35 Музыка.
14.00 МЕДЭЭЛЕР.
14.30 "Чародей", т/с.

15.20 "Байлар болгаш алдарлыгылар", т/с.
16.10 Музыка.
16.25 "Баштайгы ошкакышкыннар", т/с.
17.00 МЕДЭЭЛЕР.
17.30 Суурга.
"ТЫВА"
18.05 "О" программа.
18.25 Хун бурдуе.
19.00 МЕДЭЭЛЕР.
19.10 Хоорайым — Кызылым.
19.30 МЕДЭЭЛЕР.
19.40 Коллаж.

"РОССИЯ"
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.30 Тодаргай-биле.
20.45 Боду болуңга режиссер.
21.20 "Час улустун аас чогаалында" деп IV фестивалды ажыдышкын.
23.05 "Пси-фактор", т/с.
00.00 Дежурный кезек.
00.15 МЕДЭЭЛЕР.
00.50—01.17 Автошоу
НТВ
11.00 Мультифильм.
14.15 "Кузелдер болгаш көрүңкүлөр", т/с.
15.20 "Чидип бар чыдар", барымдаалык сериал.
16.00 "Аляска Кид", т/с.
17.00 Мультифильм.
20.30 "Алдын клетка", т/с.
21.30 "Эдергейлер", элээдилерге т/с.
23.05 "Камгалаттынар дээш мегелээшкин", т/с.
03.00 "Комиссар Лиа Зоммер", т/с.

20.00 БӨГҮН.
20.20 "Иstekчи Нэш Бриджес", т/с.
21.20 "Болумнун күзелим-биле ынакшыл мен", уран-чечен фильм.
23.00 БӨГҮН.
23.40—00.06 Хуунуң маадыры.
ТВ ЦЕНТР
11.00 Мультифильм.
14.15 "Кузелдер болгаш көрүңкүлөр", т/с.
15.20 "Чидип бар чыдар", барымдаалык сериал.
16.00 "Аляска Кид", т/с.
17.00 Мультифильм.
20.30 "Алдын клетка", т/с.
21.30 "Эдергейлер", элээдилерге т/с.
23.05 "Камгалаттынар дээш мегелээшкин", т/с.
03.00 "Комиссар Лиа Зоммер", т/с.

03.00 "Комиссар Лиа Зоммер", т/с.
05.35—06.05 "Честрая лента", т/ж

ЧЕТВЕРГ

ОРТ
6.00 ЭРТЕГИНИҢ МЕНДИЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 "Ынакшылдан нүүрү-биле", т/с.
10.15 КИЖИ БОЛГАШ ХООЙЛУ.
11.05 Аян-чорукчулар клубу.
11.50 Хуу библиотекта.
12.00 МЕДЭЭЛЕР.
12.15 "Калы" деп программа.
13.00 А. Сахаровтуң фильмери.
14.35 "Боевиктин маадыры", м/с.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 "Космоста полиция", сериал.

15.45 Хуулаазиннар, азы Сиена.
16.00 "Сезам кудумчу".
16.30 Он алды харга чедир...
17.00 "Ынакшылдан нүүрү-биле", т/с.
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.15 Аялганы тып көрөм.
18.45 Мында болгаш ам.
19.10 "Чидиргениң дилеп тывар дээш". Любовь Орлова.
19.55 "Одиссея", уран-чечен фильм, 4-кү сериясы.
20.45 Тамчыктыг удунар, чаштар!
21.00 Ye.
21.35 Агаар.
21.40 "Уорнер Бразерс" көргүзөр.

7.00—9.45 Эртегиниң мендизи-биле, Россия!
7.20 Шунту улус ичча джигр.
7.45 Дамчыдылгалар программасы.
8.20—8.30 "Ле Монги".
9.15 Дежурный кезек.
9.45 Телеоюн.
10.00 Барааннарны — почта дамчыштыр.
10.10 "Миледи", т/с.
11.00 МЕДЭЭЛЕР.
11.30 "Думбей джунглиниң чажыттары", т/с.
12.30 Дириг амыттаннар дугайында чугаалар.
13.30 Мультифильм.
13.45 Музыка.
"РОССИЯ"
14.00 МЕДЭЭЛЕР.
14.30 "Чародей", т/с.

14.00 МЕДЭЭЛЕР.
14.30 "Чародей", т/с.
15.20 "Байлар болгаш алдарлыгылар", т/с.
16.05 Гомеопатия болгаш калдыкшыл.
16.15 Музыка.
16.25 "Баштайгы ошкакышкыннар", т/с.
17.00 МЕДЭЭЛЕР.
17.30 Суурга.
"ТЫВА"
17.55 Хөгжүмүг байыр.
18.50 МЕДЭЭЛЕР.
19.00 Тываның Композиторлар эвиледи — бөгүн.
19.30 МЕДЭЭЛЕР.
19.40 Коллаж.
"РОССИЯ"
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.30 Тодаргай-биле.
20.45 Ийн роллы.
21.35 "Шыгыш нурумунун бийжиги", уран-чечен фильм.
23.10 "Херекти көрүп тур".
Дайырагалык төлөөлериң телеоюнуң мурады.
23.50 Нолум.
00.20 Дежурный кезек.
00.35—01.05 МЕДЭЭЛЕР
НТВ
7.00 БӨГҮН.
7.40 Градусник.
7.45 Криминал.
7.55 Мен — камгалакчызы мен.
8.05 Дуза.
8.10 Дириг амыттаннар дугайында медээлер.
8.15 Мультифильм.
8.25 Кардан өзээ.

8.35 Багун — Москвада.
8.50 Акша айтырым.
9.00 БӨГҮН.
9.10 "Сансет Бичиге ынакшыл болгаш оюн чажыттары", т/с.
10.00 БӨГҮН.
10.15 "Дүлге бурунгаар", "Экссон Валдис" таяккерге халап", уран-чечен фильм (Селкобритания).
11.30 Мультифильм.
12.00 БӨГҮН.
12.20 "Хуртуден чайла".
12.30 "Эрги телевизор".
"Кызыл болгаш кара".
14.00 БӨГҮН.
14.20 "Иstekчи Нэш Бриджес", т/с.
15.20 БО ШАКТА — Кызыл согуш.
16.00 БӨГҮН.

16.30 "Илби-шидалиг ужураалдар", т/с.
17.20 Дуза.
17.45 Криминал.
18.00 БӨГҮН.
18.25 БО ШАКТА.
19.10 "Сансет Бичиге ынакшыл болгаш оюн чажыттары", т/с.
20.00 БӨГҮН.
20.25 "Бут бөмбүү" клуб.
21.00 Бут бөмбүү.
Чемпионнар лигазы.
23.00 БӨГҮН.
23.40 Хуунуң маадыры.
00.00—00.35 Чемпионнар лигазының лив демагелди.
ТВ ЦЕНТР
11.00 Мультифильм.
14.15 "Кузелдер болгаш көрүңкүлөр", т/с.
15.20 "Чидип бар чыдар", барымдаалык сериал.
16.00 "Аляска Кид", т/с.
17.00 Мультифильм.
20.30 "Алдын клетка", т/с.
21.30 "Эдергейлер", элээдилерге т/с.
23.05 "Камгалаттынар дээш мегелээшкин", т/с.
03.00 "Комиссар Лиа Зоммер", т/с.

17.20 Дуза.
17.45 Криминал.
18.00 БӨГҮН.
18.30 БО ШАКТА.
19.10 "Шериф эркин орамында келген", уран-чечен фильм.
20.00 БӨГҮН.
20.25 "Мугулайлар пятиниңда сурулор", орус детектив.
22.10 "Криминалды Россия", барымдаалык сериал.
22.40 Меррежилл — репортер.
23.00 БӨГҮН.
23.35 Хуунуң маадыры.
00.00 Л. Парфенов. "Набоковтуң веги".
00.45—02.35 "Иширтиң зо-артып калынар.
15.20 Садовое кино артында.
15.50 Кэди боданың көрөзелинер.
16.15 "Тур хөлөтөөшкыге бээр уруг", уран-чечен фильм (АКШ).
17.55 МЕДЭЭЛЕР.
18.10 Неделяда агаар.
18.15 Бут бөмбүүнүң дугайында чугаалар.
18.55 Набоковтуң белээ.
19.20 Мультифильм.
19.30 Концерт программасы.
20.45 "Дээриң Шу", уран-чечен фильм (АКШ).

15.20 "Чидип бар чыдар", барымдаалык сериал.
16.00 "Аляска Кид", т/с.
17.00 Мультифильм.
20.30 "Алдын клетка", т/с.
21.30 "Эдергейлер", элээдилерге т/с.
23.05 "Камгалаттынар дээш мегелээшкин", т/с.
03.00 "Комиссар Лиа Зоммер", т/с.

ПЯТНИЦА

ОРТ
6.00 ЭРТЕГИНИҢ МЕНДИЗИ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 "Ынакшылдан нүүрү-биле", т/с.
10.15 КИЖИ БОЛГАШ ХООЙЛУ.
11.05 Аян-чорукчулар клубу.
11.50 Хуу библиотекта.
12.00 МЕДЭЭЛЕР.
12.15 "Калы" деп программа.
13.00 А. Сахаровтуң фильмери.
14.35 "Боевиктин маадыры", м/с.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 "Космоста полиция", сериал.

15.50 Сурагылыг тоол.
17.00 "Ынакшылдан нүүрү-биле", т/с.
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.15 Джентльмен-шоу.
18.45 Ойна-ла, ынак гармонум!
19.15 Калдыкшыл.
19.45 Хуулаазиннар шөлү.
20.45 Тамчыктыг удунар, чаштар!
21.00 Ye.
21.35 Агаар.
21.40 "Пятничкада өртөөл", детектив.
23.15 В. Бородин "Херээженер дугайында төөгүлөр" деп программала.
23.45 Ындыг болзажок.
00.00—01.55 "Бум", комедия.
"РОССИЯ"
7.00—9.45 Эртегиниң мендизи-биле, Россия!
7.20 Шунту улус ичча джигр.
7.45 Телеоюн.
8.15—8.28 Мун болгаш бир хопук.
9.15 Дежурный кезек.
9.45 Телеоюн.
10.00 Барааннарны — почта дамчыштыр.
10.10 "Миледи", т/с.
11.00 МЕДЭЭЛЕР.
11.30 "Думбей джунглиниң чажыттары", т/с.
12.30 Дириг амыттаннар дугайында чугаалар.
13.30 Мультифильм.
13.45 Музыка.
14.00 МЕДЭЭЛЕР.
14.30 "Чародей", т/с.
15.20 "Байлар болгаш алдарлыгылар", т/с.

14.00 МЕДЭЭЛЕР.
14.30 "Чародей", т/с.
15.20 "Байлар болгаш алдарлыгылар", т/с.
16.05 Гомеопатия болгаш калдыкшыл.
16.15 Музыка.
16.25 "Баштайгы ошкакышкыннар", т/с.
17.00 МЕДЭЭЛЕР.
17.30 Суурга.
"ТЫВА"
18.00 Спорттук чүткүл.
18.15 "Эзир чуртунуң хооңири", Владимир Ойдуна.
18.30 Чүлге музыка дугайында өзээ.
18.50 МЕДЭЭЛЕР.
19.00 "Төгүтүнү арынарны". О.Ш. Тарыма.
19.20 АЗИЯ ТӨВҮ.
19.40 Коллаж.
"РОССИЯ"
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.30 "Динчарезинниңг, кызаннашкының арт", уран-чечен фильм.
22.30 Кристина Орбакайтис концерт программасы.
00.45—00.39 Хөгжүмүг колжакыгыш.
НТВ
8.00 "Азын улуг-хүндө келир", уран-чечен фильм.
9.30 БӨГҮН.
10.10 Криминал.
10.35 Дуза.
10.55 "Милго — өскө планетаның келген", т/с.
11.25 Телеоюн.
12.00 БӨГҮН.
12.15 Меррежилл—репортер.
12.30 Телеоюн.

20.30 Тодаргай-биле.
20.45 Музыказыңг чалсар.
22.25 "Лимита", уран-чечен фильм.
00.45 МЕДЭЭЛЕР.
01.20—01.34 Дежурный кезек.
НТВ
7.00 БӨГҮН.
7.40 Градусник.
7.45 Криминал.
7.55 Мен — камгалакчызы мен.
8.05 Дуза.
8.10 Дириг амыттаннар дугайында медээлер.
8.15 Мультифильм.
8.25 Кардан өзээ.
8.35 Багун — Москвада.
8.50 Акша айтырым.
9.00 БӨГҮН.

13.00 Зураб Соткылава Андрей Караулов-биле.
13.30 "Эрги телевизор" "Фигиал".
13.45 Мультифильм.
14.00 БӨГҮН.
14.15 "Өлүрүшкүң дугайында ол херээжин билээр", т/с.
15.10 Сун черү түр.
16.00 БӨГҮН.
16.20 Мультифильм.
16.30 "Мен болгаш мээң ыдым", дог-шоу.
17.05 "Тойя, азы билдишкениң бөгөр орук", уран-чечен фильм, 1-ги, 2-ги сериялары (СССР—ИДР—Югославия).
19.30 Хуунуң галстук чок маадыры.

9.10 "Сансет Бичиге ынакшыл болгаш оюн чажыттары", т/с.
10.00 БӨГҮН.
10.15 "Болумнун күзелим-биле ынакшыл мен", уран-чечен фильм.
11.45 Мультифильм.
12.00 БӨГҮН.
12.20 Мультифильм.
12.30 "Эрги телевизор".
"Кызыл болгаш кара".
14.00 БӨГҮН.
14.20 "Иstekчи Нэш Бриджес", т/с.
15.20 БО ШАКТА — Кызыл согуш.
16.00 БӨГҮН.
16.30 "Уерг уругтарыстыкым камгаларыл", т/с (АКШ).

17.20 Дуза.
17.45 Криминал.
18.00 БӨГҮН.
18.30 БО ШАКТА.
19.10 "Шериф эркин орамында келген", уран-чечен фильм.
20.00 БӨГҮН.
20.25 "Мугулайлар пятиниңда сурулор", орус детектив.
22.10 "Криминалды Россия", барымдаалык сериал.
22.40 Меррежилл — репортер.
23.00 БӨГҮН.
23.35 Хуунуң маадыры.
00.00 Л. Парфенов. "Набоковтуң веги".
00.45—02.35 "Иширтиң зо-артып калынар.
15.20 Садовое кино артында.
15.50 Кэди боданың көрөзелинер.
16.15 "Тур хөлөтөөшкыге бээр уруг", уран-чечен фильм (АКШ).
17.55 МЕДЭЭЛЕР.
18.10 Неделяда агаар.
18.15 Бут бөмбүүнүң дугайында чугаалар.
18.55 Набоковтуң белээ.
19.20 Мультифильм.
19.30 Концерт программасы.
20.45 "Дээриң Шу", уран-чечен фильм (АКШ).

15.20 "Чидип бар чыдар", барымдаалык сериал.
16.00 "Аляска Кид", т/с.
17.00 Мультифильм.
20.30 "Алдын клетка", т/с.
21.30 "Эдергейлер", элээдилерге т/с.
23.05 "Камгалаттынар дээш мегелээшкин", т/с.
03.00 "Комиссар Лиа Зоммер", т/с.

СУББОТА

ОРТ
8.00 "Тывар база хора чок болдулар", детектив.
9.30 Лама сөзү.
9.45 Бажың ажыдаары.
10.00 МЕДЭЭЛЕР.
10.20 "100 хуу" деп программа.
10.45 Эртегиңиң почта.
11.25 "Каламбур".
11.55 Сыл.
12.20 Третьяковката "Чедир эгиткей".
12.45 Дурген чалаала.
13.15 "Уран дөйдүгү кадан", комедия.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 Сайзырал.